

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Ommuurde pastoretuin van de Onze-
Lieve-Vrouw-Hemelvaartparochie

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Ommuurde pastorietauin van de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartparochie

Titel:	Ommuurde pastorietauin van de Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartparochie
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Boutersem
Deelgemeente:	Vertrijk
Bron:	Schepping: 2015-05-15 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300806
Coördinaten:	Breedte: 4.83515146626 Lengte: 50.8311992965

Primaire tekst

Ommuurde pastorietauin, 60 are, met typische dualiteit: een bij de pastorie aansluitend vlak perceel met (oorspronkelijk) een padenkruis en, op de helling naar de Velpe, een informeel aangelegd perceel met vijvertje; rij geknotte linden met door beuken gevormd 'gotisch poortje'.

De pastorietauin van Vertrijk is een van de weinige tuinen waarvan de interne indeling ook op kadasterkaart wordt weergegeven, met name op de Primitieve kadasterkaart (1815-1820). Het pastoriegebouw, boven de deur gedateerd 1784, staat ten noorden van de kerk op een plaats die op de Ferrariskaart (1771-1775) nog onbebouwd is. Het oude tuinterras dat onmiddellijk bij het pastoriegebouw aansluit is kruisvormig ingedeeld. De tuin is momenteel verwilderd en het padenkruis is sinds 1860 uit het kadastraal beeld verdwenen.

Het informeel aanhangsel (met een vijvertje) beslaat de hellende percelen 22 en 23 tot aan de Velpe. Dit gedeelte wordt gedomineerd door hoge opslag van gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) en gewone es (*Fraxinus excelsior*). Opmerkelijk is dat beide gedeeltes door één 19de-eeuwse bakstenen muur worden omsloten. De enige nog aanwezige, originele beplanting bevindt zich op de scheidingslijn tussen het vlakke 'kruisperceel' (nummer 21) en perceel 22, met name een rij geknotte linden (*Tilia x europaea*), waarin de ineengegroeide gesteltakken van twee eveneens geknotte beuken (*Fagus sylvatica*), een uniek 'gotisch poortje' vormen. Beide beuken vormen één kroon. Dit 'poortje' was vermoedelijk de toegang vanuit het formele naar het informele gedeelte van de tuin en is gesitueerd bij het uiteinde van een van de armen van het kruis. Tussen de knotlinden bevindt zich ook een vrij zeldzame struik, met name Europese pimpermoot (*Staphylea pinnata*).

Naast de Velpe, net buiten de omheiningsmuur, staat een zandstenen kapelletje uit 1796 met daaronder de bron van "*D'H. Lucia Patronesse tegen alle Bloed Quaelen en Quaede Oogen Rustende tot Vertryck*", zoals op een bedevaartvaantje uit 1788 staat geschreven. Het gaat om een van de talrijke 'miraculeuze' bronnen die in de zandleem- en (vooral) de leemstreek voorkomen en waarop zich een of andere vorm van heiligenverering heeft geënt, vermoedelijk teruggaand op een voorchristelijke bronverering (idem bij de [Onze-Lieve-Vrouw van Sterrebornekapel](#) te Boutersem).

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2004

Titel Text: Tuin van de pastorie van de Onze-Lieve-Vrouw-en-Sint-Luciakerk te Vertrijk

Grafische documenten



Het door beuken gevormd gotisch poortje in de pastorietuin van Verrijck (Deneef, Roger, 15-02-2002, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: *Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen, Architectuur, Provincie Brabant, Arrondissement Leuven, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 1*, Luik, p. 81.

VERBOUWE A., *Iconografie van Vlaamsch-Brabant. V. Kanton Tienen*, Geschied- en Oudheidkundige Kringen van West-Brabant en Oost-Brabant, 1946, p. 42.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/49>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121551>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/41590>

Beknopte karakterisering

Datering: 19de eeuw, derde kwart 19de eeuw, vierde kwart 18de eeuw

Typologie: bomenrijen, knobomen, omheiningsmuren, pastorietuinen, pastorieën, tuin- en parkbeplantingen, vijvers